

ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΣ ΚΑΙ ΚΟΠΕΡΝΙΚΟΣ

Ο Αρίσταρχος ο Σάμιος ήταν Έλληνας αστρονόμος και μαθηματικός. Θεωρείται ο «πατέρας» του ηλιοκεντρικού μοντέλου, σύμφωνα με το οποίο κέντρο του κόσμου δεν είναι η Γη αλλά ο Ήλιος. Ήταν ένας άνθρωπος με πνεύμα γεμάτο περιέργεια και όρεξη για ανακαλύψεις. Προσπαθώντας να απαντήσει στα ερωτήματα «Πώς γίνονται οι εκλείψεις; Πώς κρύβεται ο Ήλιος και η Σελήνη; Πώς γίνεται να εξηγήσουμε τόσα άλλα, ενώ γι' αυτό να περιμένουμε την απάντηση από τους θεούς;» ανακάλυψε το Ηλιοκεντρικό μοντέλο. Προσπάθησε να το διαδώσει, όμως μάταια. Το έργο του χάθηκε στην ιστορία...

Δύο χιλιάδες χρόνια αργότερα, σε μία βιβλιοθήκη της Ιταλίας, γνωρίζουμε τον Νικόλαο Κοπέρνικο. Ο Κοπέρνικος (1473-1543), γεννήθηκε και πέθανε στην Πολωνία, ενώ σπούδασε Ιατρική, Θεολογία, Δίκαιο, Ελληνική γλώσσα, Μαθηματικά και Αστρονομία, στο Πανεπιστήμιο της Κρακοβίας και στην Ιταλία. Η πρώτη επαφή του Κοπέρνικου με τις θεωρίες του Αρίσταρχου του Σάμιου έγινε κατά τη διάρκεια των σπουδών του στην Ιταλία μέσα από αναφορές που γίνονται για αυτόν σε διάφορα συγγράμματα. Μετά από έρευνα, ο Κοπέρνικος αποδεικνύει αυτό που ο Αρίσταρχος είχε προτείνει πρώτος, το ηλιοκεντρικό μοντέλο. Αρνείται να εκδώσει τα γραπτά του από φόβο μη διωχθεί. Τελικά, υποκύπτει και η μελέτη του εκδίδεται, με αποτέλεσμα σήμερα να θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους «Επιστήμονες που Εύρηκαν για την Ανθρωπότητα».

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αραμπατζής Θ, Γαβρόγλου Κ, Διαλέτης Δ, Χριστιανίδης Γ, Κανδεράκης Ν & Βερνίκος Σ. (1999). *Ιστορία των Επιστημών και της Τεχνολογίας*. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων.

Γαβρόγλου, Κ. (2004). *Το παρελθόν των επιστημών ως ιστορία*. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης

Γεωργακόπουλος, Κ. (1995). *Αρχαίοι Έλληνες θετικοί επιστήμονες*. 2η έκδ. Αθήνα: Γεωργιάδης Α.

Θεοδοσίου, Σ. (2007). *Η εκθρόνιση της γης: η διαπάλη του γεωκεντρικού με το ηλιοκεντρικό σύστημα*. Αθήνα: Δίαυλος

Θεοδοσίου, Σ., Μανιμάνης, Β., (χ.χ.), *Το ηλιοκεντρικό σύστημα του Αριστάρχου του Σαμίου στις σύγχρονες διεθνείς αναφορές υποστήριξής του*.

- Θεοδοσίου, Σ., Δανέζης, Μ., (2006) *Νικόλαος Κοπέρνικος-Ο Θεμελιωτής της Αστρονομίας*, Ιστορικά θέματα, τεύχος 350, σελ. 92-103. Αθήνα.
- Λαγκαδάς, Α. (1990). *Οι αρχαίοι Έλληνες και η θάλασσα*. Αθήνα: Πανέξης Χρυσάφης
- Πατηνιώτης, Μανώλης (2004). Αρίσταρχος και Κοπέρνικος: η ιστορία μιας υποσημείωσης. Στο Α. Σφοίνη (Επιμ.), *Καλοκαιρινές Σαμιακές συναντήσεις* (σσ. 13-26) Αθήνα: Ίδρυμα Κωνσταντίνου & Μαρίας Ζήμαλη.
- Σπανδάγος, Β. Κ. (2003). Το ηλιοκεντρικό σύστημα των αρχαίων Ελλήνων. *Ιστορικά*, Τεύχος 166, σσ. 24-29.
- Σπανδάγος, Β. Κ., Σπανδάγου, Ρ. & Τραυλού, Δ. (1994). *Οι μαθηματικοί της Αρχαίας Ελλάδας : βιογραφικά στοιχεία και εργασίες των μαθηματικών της Αρχαίας Ελλάδας από το 900 π.Χ. έως το 550 μ.Χ.* Αθήνα: Αίθρα.
- Σπανδάγος, Β. Κ., Σπανδάγου, Ρ. & Τραυλού, Δ. (χ.χ.). *Οι αστρονόμοι της αρχαίας Ελλάδας: βιογραφικά στοιχεία και εργασίες των αστρονόμων της αρχαίας Ελλάδας από το 1500 π.Χ. έως το 500 μ.Χ.* Αθήνα: Αίθρα.
- Σπυροπούλου, Β., Πατηνιώτης, Μ., (χ.χ.), *Νικόλαος Κοπέρνικος του Τορούν. Βιβλία Έξι Περί των Περιστροφών των Ουρανίων Σφαιρών*.
- Τσιμπουράκης, Δ. (2002). *Μαθηματικές μετρήσεις στην αρχαία Ελλάδα*. Αθήνα: Αίολος.
- Banville, John (2008). *Η τριλογία των επαναστάσεων : Δόκτωρ Κοπέρνικος, Κέπλερ, Το γράμμα του Νεύτωνα : μυθιστόρημα*. Αθήνα: Κέδρος.
- Bell, Eric Temple (1993). *Οι μαθηματικοί*. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.
- Bonnard, Andre (1991). *Ο Αρχαίος Ελληνικός πολιτισμός*. 4η εκδ. Αθήνα: Θεμέλιο.
- Christianidi, J., Dialetis, D. & Gavroglu, K. (2002). Having a knack for the non-intuitive: Aristarchus's heliocentrism through Archimedes's geocentrism. *History of Science, Vol. 40* (No 2), pp. 147-168.
- Copernicus, Nicolaus (1972). *Complete works*. Warszawa: Polish Scientific Publishers.
- Copernicus, Nicolaus (2004). *Three Copernican treatises*. 2nd ed. Mineola, New York: Dover.
- Crombie, Alistair Cameron (1992). *Από τον Αυγουστίνο στον Γαλιλαίο*. Αθήνα: MIET.
- Dreyer, J. L. E., (1953). *A history of astronomy: from Thales to Kepler*. USA: Dover.

- Duhem, Pierre (2007). *Σώζειν τα φαινόμενα : δοκίμιο για την έννοια της φυσικής θεωρίας από τον Πλάτωνα έως τον Γαλιλαίο*. Αθήνα: Νεφέλη.
- Flower, Derek-Adie (2002). *Στις όχθες της σοφίας : η ιστορία της αρχαίας βιβλιοθήκης της Αλεξάνδρειας*. Αθήνα: Λιβάνης Α.Α.
- Gingerich, Owen (1992). *The great Copernicus chase and other adventures in astronomical history*. Cambridge, Massachusetts: Sky Publishing Corporation, Cambridge University Press.
- Gingerich, Owen (2004). *The book nobody read: chasing the revolutions of Nicolaus Copernicus*. London Heinemann W.
- Gingerich, Owen (2004). *Στα ίχνη του Κοπέρνικου: το βιβλίο που δεν διάβασε κανείς*. Αθήνα: Τραυλός.
- Goddu, A. (2019). The (likely) Last Edition of Copernicus's *Libri Revolutionum*. *Variants*, Vol. 14, pp. 159-178.
- Hawking, S. W. (2006). *Στους ώμους γιγάντων*. Αθήνα: Τραυλός.
- Heath, Thomas Little (1959). *Aristarchus of Samos: the ancient Copernicus*. Oxford: Clarendon.
- Kuhn, Thomas (1985). *The Copernican revolution: planetary astronomy in the development of Western thought*. Cambridge; Massachusetts: Harvard University Press.
- Lenard, Philipp (1954). *Great men of science: a history of scientific progress*. London: Bell.
- Lindberg, David C. (1997). *Οι απαρχές της δυτικής επιστήμης: η ευρωπαϊκή επιστημονική παράδοση σε φιλοσοφικό, θρησκευτικό και θεσμικό πλαίσιο, 600 π.Χ.-1450 μ.Χ.* Αθήνα: Ε.Μ.Π.
- Loria, Gino (1971). *Ιστορία των μαθηματικών*. Αθήνα: Ελληνική Μαθηματική Εταιρεία.
- Mossakowski, S. (1973). The symbolic meaning of Copernicus' seal. *Journal of the history of ideas*, Vol. 34 (No. 3), pp. 451-460
- Parizi, Anna (2003). *Μήλα, φτερά και τηλεσκόπια : η επιστημονική επανάσταση*. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Repcheck, Jack (2007). *Copernicus secret: how the scientific revolution began*. New York: Simon & Schuster.
- Ronan, Colin A. (1964). *The astronomers*. New York: Hill & Wang.

Rosen, E. (1978). Aristarchus of Samos and Copernicus. *The Bulletin of the American Society of Papyrologists*, Vol. 15 (No. 1,2), pp. 85-93

Szperkiewicz, Jerzy (1972). *Nicolaus Copernicus, 1473-1543*. Warszawa, Poland: PWN - Polish Scientific Publishers.

Sir Heath, T., (1913), *Aristarchus of Samos the ancient Copernicus, a history of Greek astronomy to Aristarchus together with Aristarchus's treatise on the sizes and distances of the sun and moon a new Greek text with translation and notes*, Oxford.

ΣΧΕΤΙΚΑ

«Κοπέρνικος, Μπράχε, Κέπλερ: Τρεις σπουδαίοι αστρονόμοι»
<https://www.youtube.com/watch?v=9PNZwv7j7rQ&list=PL03EBDDEE9D81A657&index=5>